

vi bruker heller ikke våre øyne til å se de verdifulle små og store ting som naturen ødler med langs vår vei. Hvorfor prøver vi ikke å ta med det som kan sette en ekstra spiss på vår fjelltur?

En annen dag. Jeg er kommet i hus etter en dags vandring i regnvær. Det var grått og surt da jeg startet. Gresset og trærne hadde samlet væte som slo inn mot legger og lår og gjennom klærne. Den ene regnskur fulgte etter den annen og væten trakk seg fra luen nedover nakken og ned mellom skulderbladene. Det var ikke annet å gjøre enn å gi seg over til fuktigheten og glemme den naturlige følelse i klærne. Jeg måtte snakke fornuft til meg selv for å få meg til å stanse ved en stor stein som bød litt ly for vind og regn. Kaffe-koking ble ikke ofret en tanke. Det var nok å tvinge valne fingre til å holde noen brødsriver, som ble spist stående. Det var bare så vidt jeg la merke til at landskapet løp sammen i fine gråtoner i regnværet. — Men nå er jeg kommet i hus og har fått på meg tørt tøy. Jeg har spist, og ved peisvarmen dukker detaljene fra dagens inntrykk fram. De får dagen til å stå som en noe uvanlig, men morsom opplevelse.

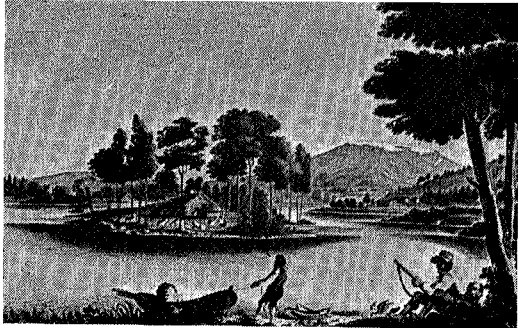
Nok en dag. Jeg hadde ikke tenkt meg så langt i dag, men morgenluften var frisk og kjølig og stigningen i lien gikk av seg selv. Oppe på snaufjellet er det alltid lett å gå. Derfor havnet jeg på fjelltoppen og ligger ved varden og ser utover verden. Solen varmer, luften er klar. En humle og noen fluer lager den lille summing som hører med til en virkelig sommerdag. Hvite skyer seiler på himlen og morer seg med å lage skiftende figurer. Jeg føler velværet både i kropp og sinn, mens jeg ser milevis bortover fjelltoppene. Mellom fjellryggene aner jeg daler som fører ned til der menneskene bor. Men fra varden er det bare uberørt natur å se, og slik har det sett ut i tusener av år. Denne tidløse uendelighet av fjell mot himmelhvelvet over utløser en underlig følelse. Hvor skal et menneske plassere seg selv i uendeligheten i tid og rom? Alt det menneskeverk som jeg vet eksisterer bortenfor fjellene og hvor jeg selv har en plass, er i øyeblikket fjernt og uvedkommende. Mine egne dimensjoner svinner bort, og jeg føler bare en dyp takknemlighet over hva en slik stund i Guds frie natur kan gi et menneske.

KRISTEN ASPAAS

Ved Lien wand

Sommeren 1826 vandret Johan Dreier i de trondhjemske amter med sitt malerskrin og sine tegnesaker. Han var født i Trondhjem i 1775, og ble utdannet som maler og tegner i sin hjemby. I året 1800 bosatte han seg i Bergen, der han bodde til sin død i 1833. Vi kjenner til over hundre prosjekter fra hans hånd. Disse tegningene vrimler av fornøyelige detaljiakttakelser, og de er ofte utstyrt med staffasjefigurer. Prospektene gir et usedvanlig interessant bidrag til tidens karakteristikk og bildet av de første årtier i 1800-tallets Norge. Den viktigste del av hans produksjon ved siden av prospektene er de fargeglade tegninger av norske folkedrakter, særlig fra Trøndelag og Vestlandet.

Fra Dreiers opphold i Trondhjem sommeren 1826 har vi to prospekter, et fra «Kongeveien til Christiania ved Sverresborg», og det som vi ser her, «Udsigten over Lien wand til herregodset Fergstad, 1/2 miil syd for Trondhiem». Denne akvarellen er typisk for Dreiers kunst. I forgrunnen sitter en jeger med en skutt and, og en fisker drar opp båten sin, han har fanget noen digre gjedder. På himmelen drar en grågåspløg sørover. Dreier har tatt seg stor kunstnerisk frihet. Øya ute i Lianvannet er overdimensjonert med fjøs og beitende sauer, og står vi i dag der han satt og tegnet for 141 år siden, ser vi verken Vassfjellet til høyre eller Ferstad hovedgård til venstre, når vi er så langt nede i Lianjordene. Dreier har faktisk løftet gården og fjellet for å skape en dekorativ bakgrunn. Tegningen av Ferstad er interessant, da den har med et forsvunnet tårn — det sto på låvetaket — og kavalerfløyen til høyre, som skapte et lukket tun. Denne fløyen ble senere revet og ført opp som hovedbygning på Uglå.

Når Dreier tegnet Ferstad hovedgård sett fra Lianvatnet, kommer nok det av at Lian i årene 1797—1884 var avlsgård og engslette under Ferstad. Det finnes en kvittering fra eieren av Ferstad gård, generalmajor Carsten Ger-

hard Bang, utstedt til festeren Stengrim Lian for gårdsavgiften i året 1796. «Modtaget af Steengrim Lien Rdlr. 9, at erlægge til Herr Regimentsquarttermester von Selmer for gaards Afgift af Lien for afvigte Aar. Trondhiem den 6. January 1797. Bang.» Festeren av Lian måtte også betale generalen møllepenger for kornmaling ved Uglens Møllebrug — 4 tønner havre. Den nevnte generalauditør S. C. Selmer var eier av Cicilienborg eller nedre Stavne.

Lianvannet er i våre dager et yndet utfartssted, og en høstkveld nede ved sivet er like stemningsfull og arkadisk nå som da Dreier var der i året 1826. Hans 141 år gamle prospekt er i all sin unøyaktighet et morsomt bidrag til det gamle Strindens historie.

ØYELEGE
DR. OTTO JOHANSEN

Hvordan opplever vi naturen?

*Klippet fra Nasjonalforeningens:
Helsenytt nr. 4, 1967.*

Da Erling Stordahl i 1964 virkeliggjorde sin idé om Ridderrennet, stusset kanskje noen ved det imperative motto: «Bygg din kropp og lær å se med tankene».

At Ridderrennet skulle bringe et budskap, understreket han slik: «Vår sviaktende kontakt med naturen, samtidig med en stadig økende og ensidig materiell ekspansjon, er en fare for vår mentale likevekt. Ridderrennet skal ikke bare føre til kroppslig utfoldelse, men like viktig er det å få noe ut av møtet med naturen. De blinde viser vei».

Er denne enkle livsfilosofi holdbar? Kan blind lære seende noe om naturopplevelse?

Som øyelege er jeg ofte vitne til blindheten som en dyp menneskelig tragedie. Synet er et umistelig eie.

På den annen side har ingen lært meg så meget om naturopplevelse som mine blinde venner, de av dem som har lært å se med tankene, nådd en dypere forståelse og fortrolighet med den natur som omgir oss.

Under det første skikurs for blinde på Beitostølen fulgte jeg en gruppe blinde innover fjellet. Vi gikk i siksak oppover fjellsiden.

Hva opplevet de blinde av naturen?

Ubemerket brakte titusener av sanseceller i muskler, sener og ledd ustanselige informasjonen om skienes og stavenes kontakt med snøskavlene — gjennom frekvenskoder, til elektronisk databehandling i hjernen. I samme nå gis impulser ut igjen, for å tilpasse bevegelser og balanse til terrengets luner.

Hørselen, med sitt stereo lydanlegg, betinget av avstanden mellom ørenes trommehinner, beskriver retning og avstand til lydskilder, fra ski og staver, og fra vinden som smyger over landskapet. Alt bearbeides sentralt, til et helhetsbilde.